

**Ўзбекистан Республикасы атынан
ҲАЛ ҚЫЛЫЎ ҚАРАР**

Әмиўдәрья районы 2022-жыл 06-июнь 4-2302-2203/1056-санлы ис

Беруний районлар аралық экономикалық судының судьясы Б.Т.Бекмуратов басшылығында, судья жәрдемшиси С.Кучкаровтың хаткерлигинде, даўагер ўәкили [REDACTED] (2022-жыл 06-июнь күнги 02-05/977-санлы исеним хат)тың қатнасыўында, даўагер [REDACTED] акционерлик жәмийетиниң жуўапкер [REDACTED] фермер хожалығынан 19733238 сўм тийкарғы қарызын хәм 4735977 сўм пеня өндирийўди сораған даўа арзасына тийкар қозғатылған экономикалық исти пуқаралық ислери бойынша Әмиўдәрья район судының имаратында ашық көшпели суд мәжлисинде көрип шығып, төмендегилерди

А Н Ы Қ Л А Д Ў :

Даўагер [REDACTED] АЖ (кейинги орынларда – даўагер) экономикалық судқа даўа арза менен мүрәжат етип, оның пайдасына жуўапкер [REDACTED] ФХ (кейинги орынларда – жуўапкер)нан 19733238 сўм тийкарғы қарызын хәм 4735977 сўм пеня өндирийўди сораған.

Даўагер ўәкили суд мәжлисинде даўа талапларын қоллап-қуўатлап, оны қанаатландырыўды сорады.

Суд мәжлисине жуўапкер ўәкили келмеди хәм өзиниң жазба пикирин усынбады.

Суд истеги хўжжетлерде жуўапкер суд мәжлиси ҳаққында тийисли тәртипте хабардар қылынғанлығын тастыйықлаўшы хўжжетлер бар екенлигин есапқа алып, исти Өзбекистан Республикасының Экономикалық процессуал кодекси (кейинги орынларда – ЭПК) 128 хәм 170-статьяларына муўапық жуўапкер ўәкилиниң қатнасыўысыз көрип шығыўды لازым тапты.

Суд даўагер ўәкилиниң түсиниклерин тыңлап хәмде истеги хўжжетлерге хуқықый баҳа берип, төмендеги жағдайларға тийкарланып даўа арзаны қысман қанаатландырыўды мақул тапты.

Истеги ҳужжетлерге қарағанда, жуўапкер тәрепинен 2022-жылдың өними ушын тийисли тәртипте тастыйықланған исеним хат ҳам жүк хатларына тийкар даўагерден жәми 28936972 сўмлық туқымлық бийдай алынған.

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2020-жыл 8-сентябрьдеги «2021-жылда масақлы дән жетистириў ис-иләжлары ҳаққында»ғы 546-санлы қарарының 6-бәндинде «Ўздонмахсулот» АҚна хожалықларға бийдай ушын туқымлық баҳасының 15 пайызын алдыннан ҳам қалған бөлегин 60 күн ишинде төлеп бериў шәрти менен туқымлық бийдай жеткизип бериў ўазыйпасы белгиленген.

Соған тийкар даўагер тәрепинен жуўапкер туқымлық бийдай менен тәмийинленген болса да, алынған туқымлық бийдайдың ҳақысы жуўапкер тәрепинен толық төлеп берилмеген.

Даўагердиң суд мәжилисинде усынған мағлыўматнамасына қарағанда, жуўапкердиң даўагер алдында 19733238 сўм тийкарғы қарызы төленбеген.

Сонлықтан, суд бул даўа талабын толық қанаатландырыўды, жуўапкерден даўагердиң пайдасына 19733238 сўм тийкарғы қарызын өндириўди лазым тапты.

Сондай-ақ, даўагер өз даўа арзасында Өзбекстан Республикасы «Хожалық жүритиўши субъектлердиң шәртнамалық-хуқықый базасы ҳаққында»ғы Нызамының 32-статьясына тийкар жуўапкерден 4735977 сўм пеня өндириўди сораған.

Бирақ, суд даўагердиң бул даўа талабын тийкарсыз деп есаплайды.

Себеби Өзбекстан Республикасы Пуқаралық кодексиниң 262-статьясына муўапық, неустойка ҳаққындағы келисим жазба түрде дүзилиўи керек.

Бул жағдайда тәреплер ортасында шәртнама дүзилмегенлиги себепли неустойка ҳаққында келисим де болмаған.

Сонлықтан, суд даўагердиң бул даўа талабы тийкарсыз болғанлықтан, оны қанаатландырыўсыз қалдырыўды лазым тапты.

Буннан тысқары, ЭПК 118-статьясының биринши ҳам екинши бөлимлерине муўапық суд қәрежетлери исте қатнасыўшы шахслардың қанаатландырылған даўа талаплары муғдарына муўапық түрде олардың мойнына жүклетиледи.

Қал қылыў қарары өз пайдасына шығарылған тәрепке ис бойынша қылынған барлық суд қәрежетлериниң орны, ҳәттеки басқа тәреп мәмлекетлик бажыны төлеўден азат етилген болса да усы басқа тәреп есабынан қапланады.

Өзбекстан Республикасының «Мәмлекетлик бажы ҳаққында»ғы Нызамына қосымша қылынған Мәмлекетлик бажы ставкалары муғдарларының 2-бәнди «а» киши бәндинде мүлкий түске ийе даўа арзалар ушын даўа баҳасының 2 пайызы муғдарында, бирақ базалық есаплай муғдарының 1 есесинен кем болмаған муғдарда мәмлекетлик

бажы ҳам Өзбекстан Республикасы Жоқарғы суды Президиумының 2018-жыл 25-октябрьдеги РС-59-18-санлы қарарында барлық ислер бойынша базалық есаплау муғдарының 8 пайызы муғдарында почта қәрежети төленетуғынлығы көрсетилген.

Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2021-жыл 17-августтеги «Ис ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ҳам напақалар муғдарын асырыу ҳаққында»ғы Нызамының орынланыуын тәмийинлеу ис-иләжлары ҳаққында»ғы ПФ-6279-санлы Пәрманына тийкар 2021-жыл 1-сентябрьден баслап базалық есаплау муғдары 270 000 сўм етип белгиленген.

Даўагер тәрәпинен ис бойынша алдыннан 2022-жыл 22-февраль күни хабар системасы арқалы автоматик рәуиште жаратылған 220534157496-инвойс рақамлы квитанция менен 489384 сўм мәмлекетлик бажы ҳам 220531357723-инвойс рақамлы квитанция менен 21 600 сўм почта қәрежети төленген.

Сол себепли, суд жуўапкерден даўагер пайдасына 394665 сўм мәмлекетлик бажы ҳам 21 600 сўм почта қәрежетин өдириуди ҳамде даўаның тийкарсыз бөлеги бойынша 94719,54 сўм төленген мәмлекетлик бажыны даўагер мойнында қалдырыуды лазым тапты.

Жоқарыдағыларға тийкар ҳам Өзбекстан Республикасы Экономикалық процессуал кодексиниң 118, 176-179-статьяларын басшылыққа алып, суд

Қ А Р А Р Е Т Т И :

Даўа арза қысман қанаатландырылсын.

Жуўапкер ██████████ фермер хожалығынан даўагер ██████████ акционерлик жәмийетиниң пайдасына 15845000 сўм тийкарғы қарыз, 394665 сўм мәмлекетлик бажы ҳам 21 600 сўм почта қәрежети өндирилсин.

Даўаның қалған бөлеги қанаатландырыусыз қалдырылсын.

Хал қылыу қарары қабыл етилгеннен кейин бир айлық мүддет өткеннен соң нызамлы күшине киреди.

Хал қылыу қарары нызамлы күшине киргеннен соң орынлау хат берилсин.

Хал қылыу қарары үстинен усы суд арқалы Қарақалпақстан Республикасы судына бир ай мүддет ишинде апелляциялық тәртипте арза (прокурор протест) келтириуге ҳақылы.

Судья

Б.Т.Бекмуратов

